

POSTANOWIENIE

29 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 29 maja 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa P. spółki akcyjnej w Ł.
przeciwko M. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. obecnie M. spółce z
ograniczoną odpowiedzialnością w W. oraz P. T.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej P. T.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 19 stycznia 2022 r., I ACa 574/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od skarżącego na rzecz powoda, tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, kwotę 2 700 (dwa tysiące siedemset) zł z odsetkami wynikającymi z art. 98 §1¹ k.p.c. za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 19 stycznia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację pozwanych od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 17 maja 2021 r., utrzymującego w całości w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z 20 grudnia 2016 r. sygn. akt XXV C Nc 1004/16 (punkt I) oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego (punkt II).

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, pozwani wskazali przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Zdaniem skarżącego w sprawie występuje zagadnienie prawne powstałe w związku ze stosowaniem art. 709¹⁵ k.c., wyrażające się w pytaniu, czy w sytuacji, gdy (1) dojdzie do przedterminowego zakończenia umowy leasingu w skutek wypowiedzenia, (2) za które korzystający ponosi - na gruncie art. 709¹⁵ k.c. - odpowiedzialność odszkodowawczą względem finansującego w rozmiarze wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat, a (3) które to odszkodowanie należy pomniejszyć o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek rozwiązania umowy leasingu, to czy dla ustalenia korzyści finansującego pomniejszającej odszkodowanie należne od korzystającego w każdym przypadku - w szczególności przy uwzględnieniu, że finansujący dokonał zbycia przedmiotu leasingu za cenę rażąco mniejszą niż jego wartość rynkowa na rzecz podmiotu wchodzącego w skład jego grupy kapitałowej, celem dalszego oddania sprzedanego przedmiotu leasingu w leasing po cenach rynkowych przez podmiot kupujący, i z niedopełnieniem należytej staranności przy sprzedaży przedmiotu leasingu przez finansującego - miarodajna będzie faktycznie uzyskana przez finansującego cena sprzedaży tego przedmiotu leasingu, czy też należy wziąć pod uwagę jego wartość w chwili zwrotu finansującemu/w momencie sprzedaży bądź też najbardziej prawdopodobną cenę, za jaki przedmiot mógł być zbyty.

Skarga pozwanego M. sp. z o.o. została prawomocnie odrzucona postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 10 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub

skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurystyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.; z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 września 2012 r., II CSK 180/12, niepubl. oraz z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.).

Zagadnienie prawne sformułowane przez skarżącego nie czyni zadość wskazanym wymaganiom.

Przede wszystkim dlatego, że zagadnienie prawne powinno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia (zob.

np. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 września 2014 r., V CSK 66/14, niepubl.). Taki zaś charakter ma sformułowane przez skarżącego pytanie przedstawione jako istotne zagadnienie prawne.

W uzasadnieniu wniosku skarżący zauważa, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, iż w razie sprzedaży rzeczy będącej przedmiotem leasingu korzyść leasingodawcy wyznacza cena uzyskana ze sprzedaży (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2013 r., V CSK 566/12, OSNC 2014, Nr 10, poz. 102, z 18 lutego 2015 r., I CSK 64/14, OSNC-ZD 2016, nr C, poz. 38 oraz z 7 lutego 2019 r., II CSK 9/18, niepubl. i powołane w nim judykaty). Nie budzi również wątpliwości, że finansujący zobligowany jest podjąć z wymaganą od niego starannością, stosownie do wzorca staranności przewidzianego w art. 355 k.c., czynności zmierzające do sprzedaży zwróconej rzeczy w czasie gwarantującym jej sprzedaż z najmniejszą różnicą w stosunku do jej wartości rynkowej z chwili jej zwrotu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 28 października 2016 r., I CSK 649/15, niepubl.). Skarżący zwraca jednak uwagę, że w ramach rozważanego istotnego zagadnienia prawnego konieczne jest ustalenie, czy z uwagi na: charakter uzyskanej korzyści w związku z powiązaniami kapitałowymi między uczestnikami transakcji, której wartość pomniejsza wysokość przypadającego finansującemu odszkodowania, ostateczny cel tej transakcji, jej nierynkową wartość, zasadne jest odstąpienie od generalnej zasady utożsamiania korzyści pomniejszającej odszkodowanie z realną korzyścią uzyskaną w zamian za przedmiot leasingu w ramach sprzedaży lub oddania w dalszy leasing na rzecz jednej z dwóch innych zasad wyrażanych w orzecznictwie w przypadku stwierdzenia niedopełnienia przez leasingodawcę należytej staranności, tj. odwołanie się do (1) najbardziej prawdopodobnej ceny, za jaką mógł sprzedać rzecz finansujący, gdyby z należyłą starannością podjął czynności w celu jej sprzedaży bądź też (2) wartości rynkowej zbywanego przedmiotu leasingu i wskazanie przez Sąd Najwyższy do której z powyższych zasad należy się odwołać.

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd drugiej instancji stwierdził, że ustalony w sprawie stan faktyczny nie dawał podstaw do przyjęcia, iż proces oferowania przez finansującego przedmiotu leasingu był nierzetelny, a wręcz intencjonalnie nastawiony na nieznaalezienie oferenta, aby sprzedać rzecz po

niższej cenie spółce z tej samej grupy kapitałowej, czy przeprowadzony w sposób przyczyniający się do „zwiększenia szkody” na skutek sprzedaży rzeczy po zaniżonej cenie, co miało skutkować zmniejszoną kompensacją należności dochodzonych od korzystającego w ramach rozliczeń po zakończeniu trwania umowy leasingu. Stwierdził natomiast, że proces sprzedaży miał na celu dotarcie do szerokiego grona potencjalnych nabywców o różnorodnym charakterze, zaś nikłe zainteresowanie przedmiotem leasingu, przeznaczonym dla przedsiębiorstw zajmujących się przemysłem drewnianym - specjalistycznym centrum obróbki drewna, spowodowało, że został on sprzedany podmiotowi, który jako jedyny złożył ofertę. Sformułowana przez skarżącego wątpliwość prawna opiera się natomiast na założeniu, że w ustalonych w sprawie okolicznościach faktycznych finansujący nie był zmotywowany do rzetelnego i rynkowego zbycia przedmiotu leasingu, celowo bądź z rażącym niedbalstwem dokonał zbycia przedmiotu leasingu po cenie istotnie niższej niż cena rynkowa, na rzecz podmiotu wchodzącego w skład grupy kapitałowej finansującego (czyli nie pozbywając się definitywnie przedmiotu leasingu na rzecz podmiotu trzeciego) i doszło w tym procesie sprzedaży do nadużycia, które skarżący miał wykazać w toku postępowania. Ocena, czy uzyskana przez leasingodawcę korzyść ze sprzedaży przedmiotu leasingu została rażąco zaniżona, zależy od okoliczności konkretnej sprawy i mieści się w sferze ustaleń faktycznych, wiążących Sąd Najwyższy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 stycznia 2018 r., V CSK 404/17, niepubl.). Twierdzenie o występowaniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, oparte na odmiennych od poczynionych w sprawie ustaleniach faktycznych i wątpliwościach nie mających charakteru ściśle jurydycznego, a zmierzających do uzyskania przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia, jako uzasadniających jego zdaniem przyjęcie, że finansujący nie dochował należytej staranności, czy też własnym zachowaniem doprowadził do „szkody” lub się do niej przyczynił w celu umniejszenia kompensacji należności od skarżącego nie uzasadnia oceny, że w sprawie zachodzi przyczyna z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[SOP]

[ms]